

การจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

CREATING AN ONLINE DATABASE TO BE USED AS A FUNDAMENTAL FOR SUSTAINABLE LOCAL DEVELOPMENT

มนัส สุวรรณ^{1*} วรพล วัฒนเหลื่องอรุณ² ประสิทธิ์ ฉิมบุญมา³ ปัทมา รัตนกมลวรรณ⁴ และชนม์ธวัช สุวรรณ⁵
Manat Suwan^{1*} Worapol Wattanalungarun² Prasit Chimbumma³ Pattama Rattanakamolwam⁴
and Chontanat Suwan⁵

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300¹⁻⁴
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100⁵
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province 50300¹⁻⁴
Lampang Rajabhat University, 119 Moo 9, Chompoo Sub-district, Mueang District, Lampang Province 52100⁵

*Corresponding author E-mail: manat@cmru.ac.th

(Received: Oct 26, 2020; Revised: Dec 16, 2020; Accepted: Dec 17, 2020)

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนขึ้นด้วยวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรายงานผลการถอดบทเรียนจากการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในพื้นที่นำร่องสองพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อวิเคราะห์และหาข้อสรุปว่าสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นได้หรือไม่ ทั้งนี้ การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวตั้งอยู่บนแนวคิดของการเข้าถึงได้ง่าย ถูกต้องทันสมัย และองค์กรท้องถิ่นสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

ผลจากการวิเคราะห์การจัดทำฐานข้อมูลพบว่า การนำโปรแกรม Microsoft Access และ Quantum GIS มาใช้เป็นเครื่องมือสามารถช่วยให้การจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ที่พบว่าเป็นจุดด้อยในการดำเนินการสำหรับโครงการนี้ที่จะต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไปคือปริมาณของข้อมูลเนื่องจากยังไม่ครอบคลุมบางประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของท้องถิ่น

คำสำคัญ: ฐานข้อมูลในระบบออนไลน์, การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

¹ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย

² อาจารย์ สาขาวิชานวัตกรรมธุรกิจบริการ คณะวิทยาการจัดการ

³ อาจารย์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

⁵ อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ABSTRACT

The important objective of this article was 1) to report the findings from a lesson learned from a case of creating an online database to be used as a fundamental for sustainable local development in two pilot areas in Chiang Mai and Mae Hong Son Provinces and, 2) to analyze and find conclusions whether it could be developed as a prototype for the same database in other areas or not. This online database preparation was based on the concepts of accessing easily, up to date, and local organizations could actually use it.

The results indicated that Microsoft Access and Quantum GIS were able to be efficiently used as tools to create an online database. Nevertheless, it was found that the weak point of this project operation that required to be improved was the amount of data which was not covered some issues that were benefits to the local administration.

KEYWORDS: Online Database, Sustainable Local Development

บทนำ

ในกระบวนการพัฒนาใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม หรือสิ่งแวดล้อมของประเทศชาติและประชาชนให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขา และจากบุคลากรหลากหลายกลุ่มเพื่อดำเนินการระดมความคิด วางแผน และกำหนดขั้นตอนในการพัฒนา สำคัญยิ่งหย่อนไม่แพ้กันในการดำเนินการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จคือ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น ต้องมีความครอบคลุม ถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อถือได้เป็นที่น่าสังเกตว่าในกระบวนการพัฒนาที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกลความเจริญมักจะไม่มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณลักษณะดังกล่าว แต่เป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ไม่ครบถ้วน ขาดความถูกต้อง ขาดความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ไม่ทันสมัยจนนำไปสู่การวางแผนและกำหนดกรอบการพัฒนาที่คลาดเคลื่อนผลที่ตามมาคือ การพัฒนาที่ไม่ประสบผลสำเร็จกล่าวคือไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเท่าที่ควร (เผด็จ จินดา, 2553)

การจัดทำหรือการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ ซึ่งหมายความว่ามีความที่แน่นอนชัดเจน มีความเป็นสากล สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือสูง น่าจะเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดผลเชิงบวกโดยตรงต่อ

การสร้างเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าจะเป็นประโยชน์โดยอ้อมต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษานี้ได้นำเสนอเอาหลักการทรงงาน 2 ประการ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแก้ปัญหาจากจุดเล็กก่อนมาเป็นฐานแนวคิด ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่เฉพาะไม่ใหญ่เกินไปจนทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนจึงถูกนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลในระบบออนไลน์โดยประยุกต์ใช้เทคนิคและวิธีการของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographical Information System: GIS) เป็นเครื่องมือ (ชนมธน์ สุวรรณ และรัชฎาภรณ์ ทองแป้น, 2562)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรายงานผลการถอดบทเรียนจากการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในพื้นที่นำร่องสองพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อวิเคราะห์และหาข้อสรุปว่าสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นได้หรือไม่

พื้นที่ศึกษา

การกำหนดพื้นที่เพื่อนำร่องในการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์ได้อาศัยเกณฑ์การเป็นพื้นที่ให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งครอบคลุมจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้ คณะผู้ทำการศึกษาได้พิจารณาและเลือกจำนวนจังหวัดละ 1 ชุมชน โดยเลือกพื้นที่บ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 ภายใต้การปกครองดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ป่าแป อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่บ้านพะโฮโฮล หมู่ที่ 10 ภายใต้การปกครองดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ศึกษา เหตุผลของการเลือกหมู่บ้านดังกล่าวเป็นพื้นที่เป้าหมายเนื่องจากทั้งสองหมู่บ้านไม่มีฐานข้อมูลในระบบออนไลน์มาก่อน มีเพียงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปในรูปของเอกสาร นอกจากนี้ทั้งสองหมู่บ้านยังเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 12 หมู่บ้านที่เหลือในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทั้งสองหมู่บ้านมีความหลากหลายทั้งในเชิงกายภาพ สิ่งแวดล้อม และสภาพสังคม-เศรษฐกิจของประชาชน ทั้งนี้ การเลือกพื้นที่เป้าหมายสำหรับการดำเนินการเพื่อใช้เป็นพื้นที่นำร่องในการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน คณะผู้ทำการศึกษาได้พิจารณาหารือและตัดสินใจร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งก่อนเป็นการล่วงหน้า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่

ป่าแปเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอมะแมง มีทำเลที่ตั้งอยู่ห่างออกไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวจังหวัดเชียงใหม่เป็นระยะทางโดยประมาณ 65 กิโลเมตร และอยู่ห่างออกไปทางทิศตะวันตกของตัวอำเภอมะแมงประมาณ 35 กิโลเมตร ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไปของตำบลป่าแป คือ เป็นภูเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางราว 600 – 2,000 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลยังคงความเป็นป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์และเป็นแหล่งต้นน้ำของลำธารและลำห้วยหลายสาย

ในด้านการปกครองและประชากร ป่าแปมีรูปแบบการปกครองโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลจำนวน 13 หมู่บ้าน จำนวนประชากรเมื่อเดือนพฤษภาคม 2562 คือ 6,043 คน เป็นชาย 3,117 คน และเป็นหญิง 2,926 คน จาก 2,526 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาที่สืบเชื้อสายมาจากไทยใหญ่อาชืพลหลักที่สำคัญและเป็นอาชีพดั้งเดิมคือทำสวนชา (เมี่ยง) (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่, ม.ป.ป.)

2. องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปางหมูเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนไปทางทิศเหนือราว 6 กิโลเมตร บนถนนสาย 1095 ปาย-แม่ฮ่องสอน สภาพทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูมีลักษณะเป็นที่สูงและภูเขาที่มีสภาพของป่าไม้ที่ยังคงความสมบูรณ์มาก นอกเหนือจากนี้ยังมีส่วนของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะเป็นที่ราบระหว่างภูเขาและเป็นที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของประชาชน ความสูงของพื้นที่จากบริเวณที่เป็นที่ราบระหว่างภูเขามีความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ 300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ถึงจุดที่สูงที่สุดที่เป็นยอดเขาในพื้นที่มีความสูงประมาณ 1,100 เมตร แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ แม่น้ำปาย (องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, ม.ป.ป.)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. กรอบแนวคิดในการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลมีขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้เป็นกรอบที่ชัดเจน 6 ขั้นตอน (วิไลภรณ์ ศรีไพศาล, 2563) ประกอบด้วย

1) การศึกษาเบื้องต้นเพื่อจัดทำฐานข้อมูล

ก่อนทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูลมีความจำเป็นที่ผู้จะทำการพัฒนาต้องทำการศึกษาวิเคราะห์เบื้องต้นถึงความจำเป็น และเป้าประสงค์ของการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบระบบ

2) **การออกแบบฐานข้อมูล** ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นหลังจากได้มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นและเป้าประสงค์ของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล โดยปกติ การออกแบบระบบฐานข้อมูลจะคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จริงของหน่วยงาน/องค์กร ทั้งนี้เพื่อให้ฐานข้อมูลที่พัฒนาหรือจัดทำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการปฏิบัติ

3) **การจัดทำและนำเข้าข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูล** เมื่อมีการออกแบบฐานข้อมูลแล้วผู้พัฒนาระบบฐานข้อมูลต้องจัดเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นว่าควรจะเป็นเครื่องมือประเภทใด มีวิธีการในการเก็บรวบรวมอย่างไร โดยปกติทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นก่อนนำไปพัฒนาเป็นระบบฐานข้อมูลจะใช้แบบสอบถามเป็นหลัก จากนั้นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลซึ่งจะออกแบบไว้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4) **การทดสอบและประเมินผล** ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นหลังจากการนำเข้าข้อมูลที่จำเป็นเข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว วัตถุประสงค์ของขั้นตอนนี้คือ การทดสอบความถูกต้องและ/หรือความผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ระบบฐานข้อมูลสามารถตอบโต้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้จริง

5) **การนำฐานข้อมูลไปใช้จริง** เมื่อทำการประเมินระบบฐานข้อมูลและมีการปรับแก้เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนถัดมาคือการนำระบบฐานข้อมูลไปใช้จริง ทั้งนี้เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลสามารถตอบโต้ตามเป้าประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้พัฒนาระบบฐานข้อมูลต้องจัดทำคู่มือการใช้งานข้อมูลรวมตลอดจนการฝึกอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลให้แก่ผู้ใช้งานจริง

6) **การบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูล** การบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูลในที่นี้มิได้หมายความว่าเฉพาะการดูแลระบบให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังหมายรวมถึงการปรับแก้ฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน อาจเป็นที่เข้าใจได้โดยง่ายว่า หมายถึง การสำรวจการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

การจัดแยกให้เป็นหมวดหมู่ จัดเก็บไว้ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้สะดวก สำคัญในระบบฐานข้อมูลชุมชนต้องประกอบด้วย ข้อมูลของชุมชนด้านต่าง ๆ ดังนี้ ภูมิประวัติศาสตร์ สภาพสังคม-เศรษฐกิจ สาธารณสุข เกษตรกรรม ปัญหาและความต้องการของชุมชน (สุรินทร์ ห่วงจิตร, 2563)

กรณีของการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ในปัจจุบันกำลังเป็นที่สนใจและมีการจัดทำกันอย่างกว้างขวางทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หลักการที่สำคัญของการทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ คือ ผู้ใช้และผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลสามารถเข้าถึงจากที่ไหนก็ได้ (สุปรียา ทาตอย, 2559)

อย่างไรก็ตาม ด้วยวัตถุประสงค์หลักของการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์สำหรับโครงการนี้ คือ การนำร่องพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีประสิทธิภาพ กระบวนการในการจัดทำจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของภูมิรัฐและประสบการณ์การทำวิจัยภาคสนามของคณะผู้ทำการศึกษา โดยเน้น (1) ความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลที่จำเป็น (2) ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล (3) สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย และ (4) หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องต้องสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลได้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น การศึกษานี้กำหนดพื้นที่คือบ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ และบ้านพะโข่โหล หมู่ที่ 10 องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู โดยกำหนดศึกษาประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่จริงในทั้งสองหมู่บ้านไม่มีการสุ่มหรือเลือกตัวอย่าง คือ จำนวน 579 คน และจำนวน 322 คน ตามลำดับ

2. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำเข้าสู่ฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์คือแบบสอบถามในรูปแบบบันทึกรายการ (Schedule) ที่คณะผู้ทำการศึกษาได้พัฒนาขึ้นมาโดยใช้ข้อคำถาม

ให้หน้าทะเบียนบ้านมาในวันใหม่ที่พบว่ามีความคลาดเคลื่อนเป็นพิเศษคือจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บรวบรวมไว้เป็นสถิติไม่ตรงกับตัวเลขจริงจากการเก็บข้อมูลภาคสนามของคณะผู้ทำการศึกษา ในส่วนนี้ได้รับการชี้แจงจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตัวแทนบ้านปางมะกั่ว หมู่ที่ 2 กรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ว่ามีหลายครอบครัวที่ย้ายไปทำงานและพำนักอยู่ที่อื่นโดยไม่ได้แจ้งย้ายออก สำหรับกรณีของจำนวนประชากรที่ไม่ตรงกันระหว่างสถิติที่บันทึกไว้กับที่ทราบจากภาคสนามนั้นก็คล้ายกัน มีสมาชิกของครอบครัวจำนวนหนึ่งย้ายไปทำงานและพำนักอยู่นอกพื้นที่ บางรายแต่งงานมีครอบครัวและได้มีการแจ้งย้ายเข้า-ย้ายออกจากทะเบียนบ้าน ด้วยเหตุนี้ จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรสำหรับการศึกษานี้จึงยึดเอาจำนวนจริงที่ได้รับการบอกกล่าวโดยหัวหน้าครัวเรือน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำ

ฐานข้อมูลในระบบออนไลน์

การได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีขั้นตอนและกระบวนการจัดทำเหมือนกัน กล่าวคือ เริ่มต้นจากการออกแบบชุดข้อมูลโดยให้มีข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ อาทิ ชื่อ-นามสกุล ระดับการศึกษา และข้อมูลสุขภาพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น จากนั้นจึงเริ่มวางแผนสร้างชุดแบบบันทึกข้อมูลสำหรับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของความสะดวกและรวดเร็ว ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร ทีมผู้ดำเนินโครงการจึงได้ออกแบบชุดแบบสอบถามออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม Google Form (ดูภาพที่ 2 ประกอบ)

แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น อบต.ป่าแป๋

Form description

ลำดับที่ *

Short answer text

ชื่อ-สกุล *

Short answer text

หมายเลขประชาชน *

Short answer text

เพศ *

1. ชาย

2. หญิง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลที่กรอกจะถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบของ Google Form ในลักษณะของข้อมูลทางสถิติ ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทันทีเมื่อผ่านการคัดกรอง (Screening) และจัดเรียง (Rearranging) อีกขั้นตอนหนึ่งเพื่อคัดแยกข้อมูลที่ผิดพลาดจากขั้นตอน

ของการกรอกข้อมูลให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ทั้งนี้รวมไปถึงการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Regrouping) เพื่อจุดประสงค์ที่ว่าเมื่อนำเข้าข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลแล้ว การค้นหา (Searching) และการจัดประเภท (Sorting) ข้อมูลจะมีความเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันทั้งหมด (ดูภาพที่ 3 ประกอบ)

แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น บ้าน_____ (Responses) (1)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	หมายเลขบัตรประชาชน	เพศ	อายุ (ปี.เดือน)	การศึกษา	ศาสนา	ความเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือน	อาชีพหลัก
1	นายสมหวัง ดั่งใจคิด	1509900505593	ชาย	65	ประถมศึกษา	ไม่ระบุ	หัวหน้าครัวเรือน	เกษตรกร
2	นางถวิล ดั่งใจคิด	3500600384004	หญิง	62	ประถมศึกษา	พุทธ	ภรรยา	เกษตรกร
3	นางสาวสมทรง ดั่งใจคิด	1520022122214	หญิง	26	ปริญญาตรี	พุทธ	ลูกสาว	รับราชการครู

ภาพที่ 3 ตัวอย่างฐานข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบแล้ว

ขั้นตอนในการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์

หลังจากผ่านขั้นตอนการคัดกรองเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลจะถูกแบ่งออกเป็นสองชุด คือ 1) ข้อมูลเพื่อการทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์บนแพลตฟอร์ม Google My Maps เพื่อการนำเสนอข้อมูลสรุปแบ่งตาม

ประเภทข้อมูลพื้นฐาน 5 รายการ และ 2) ระบบฐานข้อมูลแบบปิด พัฒนาระบบโปรแกรม Microsoft Access เพื่อการนำเข้า นำออก แก้ไข ลบ และแสดงข้อมูลรายบุคคล โดยข้อมูลชุดแรกได้ถูกนำมาสรุปยอดข้อมูลแต่ละหัวข้อในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ (ดูภาพที่ 4 ประกอบ)

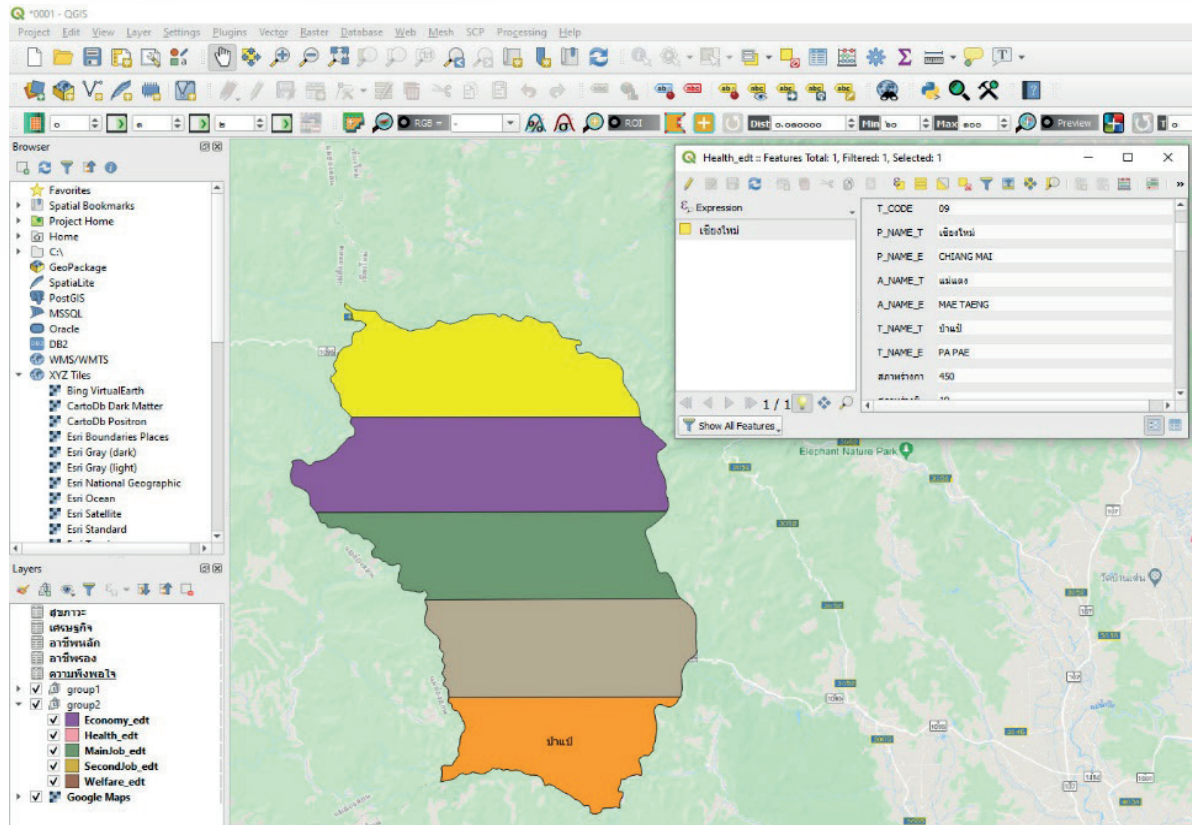
	A	B	C	D	E	F	G
1	Tambon	อาชีพอิสระ	อาชีพธุรกิจส่วนตัว	อาชีพรับจ้าง	อาชีพพนักงาน	อาชีพบริการ	อาชีพช่าง
2	ป่าแป๋	5	2	62	1	1	1
3							
4							
5	Tambon	สภาพร่างกายปกติ	สภาพร่างกายผิดปกติ (พิการ)	โรคประจำตัว	พิการทางการได้ยิน	พิการทางการมองเห็น	พิการทางการเคลื่อนไหว
6	ป่าแป๋	450	19	109	3	2	11
7							
8							
9	Tambon	สถาบันการเงินอื่นๆ	ไม่มีการกู้ยืมเงิน	นอกระบบ	ธนาคาร เช่น ธกส.	กองทุนหมู่บ้าน	
10	ป่าแป๋	32	316	1	88	140	
11							
12							
13	Tambon	อาชีพธุรกิจส่วนตัว	อาชีพอิสระ	อาชีพวิศวกร	อาชีพรับจ้าง	อาชีพรัฐวิสาหกิจ	อาชีพแม่บ้าน
14	ป่าแป๋	3	10	1	202	2	4
15							
16							
17			[สถานพยาบาล]	[สถานศึกษา]	[ไฟฟ้า]	[น้ำประปา]	[โทรศัพท์]
18		ดีมาก	356	108	292	114	167
19		ดี	209	460	279	452	370
20		ไม่ดี	14	11	8	13	42
21					ร้อยละ		
22		ดีมาก	61.5	18.7	50.4	19.7	28.8
23		ดี	36.1	79.4	48.2	78.1	63.9
24		ไม่ดี	2.4	1.9	1.4	2.2	7.3

ภาพที่ 4 ตัวอย่างตารางสรุปข้อมูลชุมชนเชิงสถิติ

พืชนศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2563

จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) บนโปรแกรมเฉพาะทางด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Quantum GIS: QGIS) เพื่อผสานเข้ากับข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้สร้างไว้เตรียมไว้แล้ว ดังภาพตัวอย่างของบ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ที่แสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบภูมิสารสนเทศ

ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่กรณีย์ของบ้านปางมะกล้วย ถูกนำออกจากโปรแกรม QGIS ผ่านกระบวนการแปลงไฟล์เพื่อให้สามารถนำเข้าสู่แพลตฟอร์ม Google My Maps ได้ เมื่อ

นำเข้าข้อมูลเรียบร้อยแล้วข้อมูลได้ถูกตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อการแสดงผลที่ถูกต้องพร้อมการปรับคำอธิบายแผนที่หรือการเปลี่ยนแผนที่ ดังแสดงในภาพที่ 6

ฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ของบ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านพะไซโหล่หมู่ที่ 10 องค์การ

บริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถเข้าถึงได้โดยการเชื่อมต่อผ่าน QR Code หรือ Link ต่อไปนี้

กรณีบ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 อบต.ป่าแป๋ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

(ก)

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=105J75xu7QrNyX6IN3Bs1d9V9VnCQJxt2&usp=sharing>

กรณีบ้านพะไซโหล่ หมู่ที่ 10 อบต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

(ข)

<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1SLuZcd3wIW-1EQyr6IJLso6rnxIDhr8t&usp=sharing>

ภาพที่ 8 QR Code สำหรับการเข้าถึงฐานข้อมูลในระบบออนไลน์บ้านปางมะกล้วย (ก) และบ้านพะไซโหล่ (ข)

สรุปผลการวิจัย

1. การถอดบทเรียนจากกรณีการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในพื้นที่นำร่องสองพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 หลักการและแนวคิด (เครื่องมือ/การออกแบบ)

การจัดทำฐานข้อมูลในเชิงวิชาการมีหลักการที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการที่ค่อนข้างชัดเจน 6 ขั้นตอน ดังที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์สำหรับโครงการนี้ มีหลักการและแนวคิดที่แตกต่างไปจากหลักการและแนวคิดเชิงวิชาการที่กล่าวแล้วพอสมควร ทั้งนี้เพราะเป้าหมายที่ต่างกันเป็นประเด็นสำคัญ ในขณะที่หลักการและแนวคิดเชิง

วิชาการมีเป้าหมายประสงค์ของการจัดทำฐานข้อมูลที่เน้นไปที่การใช้ประโยชน์โดยรวมในภาพกว้าง กล่าวให้ง่ายคือ เน้นความเป็นสากลเป็นสำคัญ กรณีของโครงการศึกษานี้ เป้าประสงค์ได้เน้นไปที่การใช้ประโยชน์ในภาพรวมหรือภาพกว้าง แต่เน้นพื้นที่เฉพาะที่มีขนาดเล็ก ซึ่งตอบสนองยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งคือ การยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักศาสตร์พระราชานในส่วนของการพัฒนาใด ๆ เพื่อให้ประสบผลต้องเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ ก่อนแล้วค่อยขยายให้ใหญ่ขึ้นหรือกว้างขึ้นเมื่อการพัฒนาในพื้นที่ขนาดเล็กประสบความสำเร็จ

แนวคิดพื้นฐานที่แท้จริงของโครงการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์มิได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเป็นแบบจำลองในลักษณะของการได้ผลผลิตแล้วก็

จบ โดยไม่คำนึงว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลาได้หรือไม่ ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แนวคิดของการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับโครงการนี้เน้นการนำไปปฏิบัติได้จริงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก โดยพื้นฐานความคิดที่ง่ายที่สุดคือ ทำอย่างไรจึงจะให้หน่วยงานในท้องถิ่นซึ่งกรณีนี้คือองค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อมูลเฉพาะของสมาชิกที่จำเป็นที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด และมีความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลในฐานข้อมูลที่จัดทำจึงเลือกเฉพาะข้อมูลที่เป็นจริง ๆ ที่ผู้ปกครองท้องถิ่นควรจะต้องการ เช่น สถานภาพทางด้านสุขภาพร่างกาย สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ เป็นต้น ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อจัดทำฐานข้อมูลในโครงการศึกษานี้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการนำไปบริหารจัดการเพื่อความอยู่ดีและกินดีของประชาชนในท้องถิ่น

1.2 อุปสรรคในการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

ถ้ากล่าวในภาพรวมของการดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์ของโครงการศึกษานี้มีอุปสรรคค่อนข้างน้อย เพราะเป็นโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ขนาดเล็กและได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างดีในการทำงานภาคสนาม ที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการนี้เป็นไปด้วยความราบรื่นมากพอสมควรคือ ในขณะผู้ทำการศึกษาทำอาจารย์ที่ประจำอยู่ที่วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ด้วย การติดต่อประสานงานและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นจึงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่พบจากการดำเนินการตามโครงการนี้พอสรุปได้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดของข้อมูล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามคณะผู้ทำการศึกษาได้ร่วมหารือกันพร้อมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ทราบว่าอะไรคือสิ่งที่มีความจำเป็นมากเป็นพิเศษที่หน่วยงานต้องทราบเพื่อนำไปวางแผนและ/หรือกำหนด

กลยุทธ์ในการสร้างความอยู่ดีและกินดีให้กับประชาชน จากกรณีดังกล่าวทำให้ทราบว่าข้อมูลที่เป็นหลายด้านซึ่งถ้าต้องเก็บรวบรวมให้ครบเพื่อนำไปจัดทำฐานข้อมูลแล้วอาจมีผลทำให้การดำเนินการไม่สามารถเสร็จสิ้นตามกรอบเวลาและงบประมาณได้ ดังนั้น จึงได้ตกลงและตัดสินใจร่วมกันว่า ข้อมูลที่จะนำไปจัดทำเป็นฐานข้อมูลชุมชนนั้นนอกเหนือจากข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-สกุล หมายเลขประจำตัว เพศ การศึกษา และสถานภาพในครอบครัวแล้ว ข้อมูลอื่นต้องประกอบด้วย ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในสามด้าน คือ (1) สุขภาพอนามัย (2) เศรษฐกิจ และ (3) การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ สำหรับข้อมูลอื่นใดนอกเหนือจากนี้กล่าวแล้วไม่ได้นำเข้าสู่การจัดทำฐานข้อมูลในครั้งนี้

1.2.2 ช่วงเวลาการดำเนินโครงการอยู่ในระหว่างการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของ COVID-19 ตามข้อเสนอโครงการศึกษาเพื่อจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน เสนอว่าจะใช้เวลาในการดำเนินโครงการ 1 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 ถึง กันยายน 2563 และจะดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งเป็นพื้นที่ให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยกำหนดเอาจังหวัดละหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลละ 3 หมู่บ้าน เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 เป็นต้นมาจนถึงช่วงการเขียนรายงาน (กันยายน 2563) ก็ยังอยู่ในช่วงเวลาของการเฝ้าระวังแม้จะมีการผ่อนคลายบ้างแล้วก็ตาม ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการดำเนินการเดิมที่กำหนดไว้หนึ่งปีเต็มเหลือเวลาให้ดำเนินการได้อย่างเต็มที่จริงไม่ถึง 4 เดือน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาตามโครงการนี้จึงลดพื้นที่จากที่กำหนดเดิมองค์การบริหารส่วนตำบลละ 3 หมู่บ้านเหลือเพียงองค์การบริหารส่วนตำบลละ 1 หมู่บ้าน

1.2.3 ความลำบากในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงแม้ว่าความจำกัดในเรื่องของเวลาอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นที่มีผลทำให้คณะผู้ศึกษาต้องลดพื้นที่ลงก็ตาม แต่ 2 หมู่บ้านที่เป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละจังหวัดก็มีจำนวนประชากรที่เป็นสมาชิกมากกว่า

500 คน จำนวนประชากรที่มีขนาดใหญ่สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเชิงลึกจึงเป็นเรื่องที่ลำบากและต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ยิ่งสมาชิกของครัวเรือนจำนวนหนึ่งในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีการทำงานที่ต้องออกไปทำนอกบ้านหรือนอกพื้นที่ในเวลากลางวัน ทำให้คณะผู้ทำการศึกษาค้นคว้าต้องนัดหมายเข้าไปเก็บข้อมูลในตอนเย็นหรือตอนค่ำ

2. การวิเคราะห์และหาข้อสรุปว่าสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นได้หรือไม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

การจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์ซึ่งเป็นผลจากการศึกษานี้สามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นได้ สิ่งที่เป็นเหตุผลประกอบข้อสรุปดังกล่าวคือ (1) แต่ละหมู่บ้านตามความเป็นจริงมีจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรรวมไม่มาก เหมาะสมที่จะจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในระบบออนไลน์ได้ง่าย (2) มีโปรแกรมในการจัดทำฐานข้อมูลระบบออนไลน์ และโปรแกรมด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์รองรับ และ (3) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์ไม่มีความซับซ้อน สามารถทำได้ง่ายและสะดวก อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการวิเคราะห์เช่นเดียวกันว่า มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มองค์ประกอบของข้อมูลให้ครอบคลุมทุกด้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อความอยู่ดีและกินดีของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

การอภิปรายผลการวิจัย

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่าการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความจำกัดในเรื่องของเวลา ซึ่งลดลงจากที่กำหนดเดิมเป็นเวลาถึง 8 เดือน ผลกระทบที่ตามมาอย่างชัดเจนจากข้อจำกัดดังกล่าวคือการลดพื้นที่เป้าหมายจากที่กำหนดไว้ขององค์การบริหารส่วนตำบลละ 3 หมู่บ้านในสองจังหวัดต้องลดลงเหลือเพียงหมู่บ้านเดียว กล่าวคือการลดพื้นที่เป้าหมายจาก 6 พื้นที่เหลือเพียง 2 พื้นที่ทำให้คณะผู้ทำการศึกษามีความท้อแท้และใส่ใจกับความถูกต้องและความ

สมบูรณ์ของข้อมูลที่จำเป็นที่นำเข้าสู่ฐานข้อมูลมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลของการดำเนินโครงการที่ตั้งเป้าหมายไว้ 2 อย่างคือผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ณ วันที่ทำรายงานนี้ยังคงไม่บรรลุความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ที่ได้ ณ ขณะนี้คือผลผลิตซึ่งอยู่ในรูปของฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ของบ้านปางมะกล้วย หมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านพะโขโฮล หมู่ที่ 10 องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พร้อมเอกสารประกอบการติดตั้งและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่คณะผู้ทำการศึกษาค้นคว้าได้นำไปติดตั้งและอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งในโอกาสต่อไป

สำหรับผลลัพธ์ตามที่โครงการศึกษานี้คาดหวังคือ องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้ดีขึ้น ยังไม่เกิดขึ้นจนกว่าจะได้มีการติดตั้งระบบฐานข้อมูลและการฝึกอบรมการใช้ประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่และมีการนำไปใช้จริง คณะผู้ทำการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อเสนอโครงการฯ ให้ครบถ้วนพร้อมทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่งเมื่อมีการร้องขอในโอกาสต่อไป ความเชื่อในขณะนี้คือ เมื่อมีการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ของสององค์การบริหารส่วนตำบลดีขึ้นทั้งในด้านสุขภาพอนามัยด้านเศรษฐกิจ และด้านการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ

ไม่ว่าในที่สุดแล้วผลลัพธ์จะออกมาอย่างไรก็ตาม คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้ประโยชน์จากทั้งสองกรณี กล่าวคือ ถ้าฐานข้อมูลที่จัดทำสามารถอำนวยความสะดวกให้กับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนได้จริง คณะผู้ทำการศึกษาก็จักได้ขยายผลด้วยการขยายพื้นที่จัดทำฐานข้อมูลเพิ่มเติมไปเรื่อย ๆ ให้ครบทุกหมู่บ้านในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ อาจรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ให้ฐานข้อมูลที่จัดทำนี้เป็นต้นแบบสำหรับพื้นที่อื่นต่อไป ในทางตรงกันข้าม ถ้าพบว่าผลลัพธ์

ของการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่จัดทำไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ก็จะเป็นโอกาสและเป็นบทเรียนให้กับคณะผู้ทำการศึกษาเช่นเดียวกันในการค้นหาจุดบกพร่องของการดำเนินการและทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจหลักการและเหตุผลที่แท้จริงของการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์เป็นเบื้องต้นก่อน
2. ผู้ใช้ข้อมูลในระบบออนไลน์ควรได้รับการอบรมวิธีการติดตั้ง การใช้ และการปรับแก้ข้อมูลจากคณะผู้จัดทำโดยตรงก่อนการใช้ประโยชน์จริง
3. เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้รับผิดชอบข้อมูลในระบบออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรได้มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอย่างน้อยที่สุดทุก ๆ 6 เดือน

เอกสารอ้างอิง

- ชนม์ธันธ์ สุวรรณ และรัชฎาภรณ์ ทองแป้น. (2562). การจัดทำฐานข้อมูลประชากรผู้สูงอายุด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์: กรณีเทศบาลตำบลน้ำใจ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 10(1), 219-234.
- เผด็จ จินดา. (2553). ระบบสารสนเทศชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 28(1), 93-105.
- วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล*. สืบค้นจาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf
- สุปรียา ทาต้อย. (2559). *การจัดทำระบบฐานข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์บนระบบแผนที่ออนไลน์*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์).
- สุรินทร์ ห่วงจิตร. (2563). *ครู กคน. กกับการเข้าถึงชุมชนและการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน*. สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org/posts/403949#>
- องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู.
- องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มจำนวนข้อมูลพื้นฐานของชุมชนที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายละเอียดของข้อมูลในแต่ละส่วน เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ อาจเพิ่มจำนวนรายได้ แหล่งของรายได้หลัก/รอง รายการรายจ่าย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรปรึกษาและตัดสินใจร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ควรมีการวางแผนการจัดทำฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ให้ครบในพื้นที่การปกครอง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรืออำเภอ ในกรอบเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้หน่วยปกครองสามารถใช้ฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนอย่างเสมอภาคกัน
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประสพการณ์จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เสนอว่าควรประสานขอความช่วยเหลือจากตัวแทนของหมู่บ้านที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนัดหมายเพื่อกำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

